

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 12 november 2020
doorkiesnummer 088-361 33 17
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc
onderwerp Advies Wet verlengde kwalificatieplicht

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Bij brief van 12 november, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de wijziging van de Leerplichtwet 1969 in verband met de invoering van een gedeeltelijke verlengde kwalificatieplicht (Wet verlengde kwalificatieplicht, hierna: het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Met dit Wetsvoorstel wordt het mogelijk voor gemeenten om een verlengde kwalificatieplicht in te voeren voor jongeren tot 21 jaar oud. Hiermee beoogt de regering dat zoveel mogelijk jongeren tussen de 18 en 21 jaar een startkwalificatie halen en dat het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) fors wordt gereduceerd. De verlengde kwalificatieplicht houdt in dat jongeren van 18 tot 21 jaar verplicht worden om naar school te gaan. Als de jongere zich niet houdt aan de kwalificatieplicht, dan kan een bestuurlijke boete worden opgelegd. Uit de Memorie van Toelichting (hierna: MvT; p. 27) volgt dat naar verwachting het aantal boetes gering zal zijn vanwege het preventieve effect van de verlengde kwalificatieplicht.

De verlengde kwalificatieplicht is een maatregel die gemeenten onder voorwaarden en in aanvulling op hun bestaande instrumentarium kunnen inzetten. Het wordt gericht per gemeente ingezet, daar waar de gemeente zelf vindt dat het nodig is. De verlengde kwalificatieplicht geldt alleen in gemeenten die daarvoor toestemming krijgen van de minister van OCW, en die in hun aanvraag onderbouwen dat het bestaande instrumentarium tekortschiet. De gemeenteraad dient bij de minister van OCW een aanvraag in voor toestemming. De toestemming geschiedt voor een periode van vier jaar en kan nog tweemaal met vier jaar worden verlengd. De minister is verplicht om de toestemming in te trekken zodra niet meer aan de voorwaarden van artikel 4e, eerste lid, van het Wetsvoorstel wordt voldaan. Het besluit van de minister tot het al dan niet verlenen van de toestemming is vatbaar voor bezwaar en beroep. Dit geldt ook voor een eventueel besluit van de minister om de toestemming van een eerder aangewezen gemeente in te trekken.

Tegen besluiten op grond van dit Wetsvoorstel staat beroep open bij de rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Raad voor de
rechtspraak

datum 12 november 2020
pagina 2 van 3

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

De Raad merkt op dat het Wetsvoorstel een aanzienlijke beperking van grondrechten betekent van jongvolwassenen in gemeenten waarin de gemeenteraad toestemming vraagt en krijgt om de verlengde kwalificatieplicht op te leggen. Door de gelding van het regime afhankelijk te maken van een verzoek van de gemeenteraad en instemming van de minister kan op jongvolwassenen in sterk vergelijkbare omstandigheden een ander regime van toepassing worden. In gemeenten waarin de gemeenteraad om hem moverende redenen geen verzoek om toestemming doet (bijvoorbeeld omdat er geen draagvlak is bij de scholen, zie artikel 4e, eerste lid, onder b, van het wetsvoorstel of B&W geen voldoende en passende ondersteuning kunnen bieden vanwege bijvoorbeeld geldgebrek, zie dezelfde bepaling onder c) gaat de verlengde kwalificatieplicht niet gelden, in andere gemeenten mogelijk wel. Het gevaar bestaat dat hierdoor een zekere mate van willekeur c.q. rechtsongelijkheid ontstaat. Die willekeur wordt nog versterkt door de kennelijk volledig vrije keuze voor de gemeenteraad om wel of niet een verzoek te doen en door de voorwaarden die in artikel 4e zijn gesteld: het gaat niet alleen om een min of meer objectieve noodzaak om aan jongvolwassenen in een bepaalde gemeente een verlengde kwalificatieplicht op te leggen, maar ook om omstandigheden die daar los van staan (zoals het eerder genoemde draagvlak van scholen). De Raad adviseert nadrukkelijk om aan het voorgaande aandacht te besteden in de MvT.

WERKLAST

De Raad verwacht geen substantiële stijging van het aantal beroepszaken. Verder verwacht de Raad niet dat deze beroepszaken ingewikkelder zullen zijn dan een gemiddelde zaak. Het Wetsvoorstel zal volgens de inschatting van Raad dan ook niet leiden tot een substantiële toename van de werklast.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdeel aan te vullen.

TOT SLOT

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 12 november 2020
pagina 3 van 3

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak